

Obisk v Rimu

Uradni obisk, ki ga je pred dnevi opravil v Rimu jugoslovanski zunanji minister Lazar Mojsov, prav gotovo predstavlja novo, važno etapo v razvoju odnosov med Italijo in Jugoslavijo. Nobe-na skrivnost ni, da so se v razvijanju teh odnosov v zadnjih časih kazali znaki dokajšnjega zastoja, kar je bilo na jugoslovanski strani predvsem posledica hude gospodarske krize, na italijanski pa poleg enake krize tudi posebnega političnega položaja v Trstu. Pravilno je zato poudaril šef jugoslovanske diplomacije ob zaključku pogovorov v Rimu, da so odnosi med Italijo in Jugoslavijo kot mlada rastlina, ki jo je treba pogosto zalivati, če hočemo, da bo lepo rasla.

Obisk Lazarja Mojsova v italijanski prestolnici je nudil predvsem priložnost, da se je obnovil duh, ki je preveval predstavnike obeh vlad, ko so pred skoraj osmimi leti podpisali osimski sporazum, s čimer so se povsem uredili odnosi med Italijo in Jugoslavijo in so se položili temelji ter določile smernice za nadaljnje sodelovanje.

Obisk je obrodil tudi nekaj stvarnih sadov, kot so sporazum o priznanju visokošolskih diplom, sporazum o ribolovu v tržaškem zalivu in sporazuma o odškodnini za imovino italijanskih državljanov na ozemlju, ki je bilo priključeno Jugoslaviji po mirovni pogodbi iz leta 1947, in v bivši coni B. Za slovensko narodno manjšino v Italiji je seveda zelo pomemben sporazum o priznanju univerzitetnih diplom, saj je znano, da je precej naših mladih študiralo in da še študira zlasti na univerzi v Ljubljani in jim je postopek za nostrifikacijo študijskega naslova do zdaj delal velike težave tako v gmotnem kot tudi v moralnem pogledu.

Za pogovore, ki jih je imel Mojsov prejšnji teden v Rimu, je bilo značilno, kako se je njegov italijanski kolega Colombo pritoževal, ker je jugoslovanska vlada s sprejetjem znanih gospodarskih omejitvenih ukrepov enostransko kršila videmski sporazum o maloobmejnem osebni prometu, saj ta sporazum predvideva neomejeno število prehodov čez mejo tako za italijanske kot za jugoslovanske državljane. Zunanji minister Colombo je sicer naglasil, kako imajo »vsi korist, da Jugoslavija uredi svoje gospodarstvo, vendar se italijanska vlada boji, da bi stanje na obmejnem območju moglo med tamkajšnjim prebivalstvom ustvariti ozračje, ki bi postavilo v dvom same osimske sporazume«. Gre za očiten namig na možnost nastanka novih težav

dalje na 2. strani ■

Nižje cene petroleja

Znižanje cene petroleja pomeni predvsem znižanje cene zlata in do neke mere tudi znižanje vrednosti dolarja, ker bo nekoliko popustilo puljenje za dolarje, ki so bili doslej edino plačilno sredstvo za petrolej. Tako lahko zaslužene dolarje pa so arabski šejki, monopolni gospodarji nad petrolejem, ki so jim ga našli in črpali drugi, noro zapravljali (npr. za potovanja s 30 »ženami« in priležnicami hkrati poleg neštevilnega spremstva, za kar so morali najeti pogosto kar dva luksuzna hotela hkrati, ali naročila za »camper« v vrednosti ene milijarde lir, itd.) ali pa jih kopicili v svojih bankah ter kupovali z njim zlato, zanašajoč se na »večno« vrednost zlata, ki pa je samo po sebi mrtvo bogastvo. Razni šejki so trošili svoje milijarde dolarjev tudi za nakupe obsežnih zemljišč, hotelov ali industrij v razvitih zahodnih državah.

Pričakovati je, da bo cena zlata začela zdaj, po novem močnem znižanju cene petroleja (za 5,5 do 7 dolarjev pri sodu), hitro padati in morda ni pretirano pričakovati, da se bo vrnila v doglednem času na nekdanjo raven. Pospesilo se bo tudi padanje vrednosti dolarja, kajti le malo-kateri šejk si bo še lahko privoščil razkošje, da bi držal milijarde dolarjev v svoji banki. Države, ki morajo uvažati petrolej, pa bodo lahko prihranile milijarde pri nakupu dolarjev. Italija bo prihranila po prvem računu zaenkrat 3000 milijard lir na leto, ki bi drugače šle za nakup dolarjev za petrolej. To ni malenkost.

Kaj je povzročilo tako močno in tako nenadno znižanje cene petroleja na svetovnem tržišču? Trenutni vzrok je močna konkurenca med petrolejskimi državami

pri prodaji petroleja, ki je šla zadnje čase vedno slabše. Daljnosežnejši vzrok pa je gotovo moč zahodnega razvitega tržnega gospodarstva. Spet enkrat se je pokazalo, da so se zmotili tisti, ki so mu napovedovali nerešljivo in celo »dokončno« krizo, ki naj bi mu zadala smrtni udarec in odprla pot ureditvi gospodarstva po sovjetskem tipu oziroma po receptu »realnega socializma«, kot pravijo temu tam. Tržno gospodarstvo je ponovno dokazalo svojo gibčnost in prilagodljivost, pa tudi svojo tehnološko sposobnost. V nekaj letih si je našlo in začelo uporabljati toliko novih, drugačnih virov energije, da je spravilo petrolejske države v krizo. Zgodilo se je ravno obratno od tistega, kar so pričakovali gospodarji petroleja. Boga lahko zahvali ne tisti, ki ima petrolej, ampak tisti, ki ga lahko proda. Skoraj mimogrede se je zahodni razviti svet naučil uporabljati tudi alternativne vire energije, od sončne in atomske do vseh mogočih drugih, in kaže, da te mnogovrstnosti v uporabi energije ne bo nikoli več opustil. Zato šejki ne morejo upati, da bodo kdaj drugič spravili Zahod na kolena, če se jim tokrat ni posrečilo.

Za vso petrolejsko krizo, ki je izbruhnila pred enim desetletjem, je sploh tičala predvsem ta otročja želja arabskega in ostalega nerazvitega sveta, spraviti Zahod na kolena in ga videti ponižanega in v vlogi prosivca. Arabci so tudi hoteli z odpiranjem in zapiranjem petrolejske pipe prisiliti Zahod, da bi namesto njih »ukrotil« Izraelce in jih prisilil na tako rešitev palestinske krize, kot so jo želeli oni, kajti sami so bili za to preslabi. Zahod je v

dalje na 2 strani ■

CRAXI V BEOGRADU

Glavni tajnik italijanske socialistične stranke Bettino Craxi je ta teden bil na tridnevem obisku v Beogradu, kjer je bil gost Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije. V odposlanstvu socialistične stranke je bil tudi podpredsednik deželne vlade Furlanije - Julijske krajine De Carli. Craxi je imel niz pogovorov z najvišjimi voditelji Jugoslavije, med njimi s predsednikom zvezne vlade Milko Planinc in predsednikom ZKJ Mitjo Ribičičem. Sprejel pa ga je tudi jugoslovanski predsednik Petar Stambolič.

Predmet pogovorov so bila aktualna mednarodna vprašanja in odnosi med socialistično stranko Italije in Socialistično

zvezo delovnega ljudstva Jugoslavije. Na srečanju z Mitjo Ribičičem je ta sprožil tudi vprašanje globalne zaščite slovenske narodne manjšine v Italiji in naglasil, da bi morala Italija čimprej odobriti ustrezní zaščitni zakon. Podpredsednik De Carli se je z izvajanjem strinjal, a je pripomnil, da je za to pristojen rimski parlament, in sicer v tem trenutku pristojna senatna komisija, ki mora proučiti štiri zakonske predloge za zaščito slovenske manjšine.

Mitja Ribičič bo imel še priložnost obravnavati manjšinsko problematiko, saj bo vodil jugoslovansko delegacijo, ki se bo prihodnji teden udeležila vsedravnega kongresa KPI v Milanu.

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 27. februarja, ob: 8.00 Poročila; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 10.00 Poslušali boste; 10.30 Mladinski oder: Dvojne počitnice; 11.00 Sestanek z...; 11.15 Nabožna glasba; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 12.30 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Nediški zvon; 14.40 Beneški kabaret; 15.15 Predstavitel knjige Zore Tavčar »Vetar v laseh«; 16.00 Šport; 17.45 Oddaja v občini Dolina; 19.00 Poročila.

■ PONEDELJEK, 28. februarja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Človek v sodobni družbi; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Giuseppe Verdi: Falstaff; 11.30 Beležka; 12.00 Tržaški pisatelj Vladimir Bartol ob 80-letnici Rojstva; 13.00 Poročila; 13.20 Gospodarska problematika; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Roman v nadaljevanjih (umetniško branje): Ivanka Hergold: »Nož in jabolko«; 14.30 Glasbene skice; 14.55 Naš jezik; 15.00 Veselo športno popoldne; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 »Pesem v prijateljstvu 1982« v Kulturnem domu v Trstu: moški zbor »Igo Gruden« iz Nabrežine in mešani zbor »Vox Julia« iz Ronk; 18.00 Od Milj do Devina; 19.00 Poročila.

■ TOREK, 1. marca, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Integracija prizadetih otrok v normalni šoli; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Oddaja za otroški vrtec; 10.20 Giuseppe Verdi: Falstaff; 11.30 Beležka; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Roman v nadaljevanjih (umetniško branje): Ivanka Hergold: »Nož in jabolko«; 14.30 »Ropotuljica«; 16.45 Postni govor; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba: Pesem v prijateljstvu 1982 v Kulturnem domu v Trstu: moški zbor »Val Rosandra« iz Trsta in mešani zbor »France Prešeren« iz Celja; 18.00 Izvirna radijska igra: »Tovariš Francišek«; 19.00 Poročila.

■ SREDA, 2. marca, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Sprehodi po tržaških predmestjih; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.00 Oddaja za prvo stopnjo osnovne šole; 11.30 Beležka; 12.00 Pod Matajurjan, posebnosti in omika Nadiških dolin; 13.00 Poročila; 13.20 Trst by night; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Roman v nadaljevanjih (umetniško branje): Ivanka Hergold: Nož in jabolko; 14.30 Evergreeni; 14.55 Naš jezik; 16.35 Instrumentalni solisti; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mladi izvajalci: harmonikar Zoran Lupinc; 18.00 Na goriškem valu; 19.00 Poročila.

■ ČETRTEK, 3. marca, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Slovenska ekonomija na Tržaškem od leta 1945 do danes; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.00 Oddaja za drugo stopnjo osnovne šole; 11.30 Beležka; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Roman v nadaljevanjih (umetniško branje): Ivanka Hergold: »Nož in jabolko«; 14.30 Otroški kotichek: »To je pa laži!«; 15.00 Beseda ni konj; 16.35 Instrumentalni solisti; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Trio Lorenz v Kulturnem domu v Trstu; 18.00 Četrtekova srečanja; 19.00 Poročila.

■ PETEK, 4. marca, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.00 Oddaja za srednjo šolo; 11.30 Beležka; 12.00 Roža mogota; 13.00 Poročila; 13.20 Naša gruda; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Roman v nadaljevanjih (umetniško branje): Ivanka Hergold: »Nož in jabolko«; 14.30 Glasbene skice; 14.55 Naš jezik; 14.00 Od ekrana do ekrana; 16.45 Postni govor; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Kulturni dogodki; 18.40 Imena naših vasi; 19.00 Poročila.

■ SOBOTA, 5. marca, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 9.00 Sobotni trim; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja: violinist Tomaž Lorenz in pianistka Alenka Šček v Kulturnem domu v Trstu; 11.30 Beležka; 12.00 »Glas do Rezi-je«; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Roman v nadaljevanjih (umetniško branje): Ivanka Hergold: »Nož in jabolko«; 14.30 Otroški kotichek: »Najdihojca«; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mezzosopranistka Biserka Cvejič; 18.00 Pozabljeni smeh: Fran Milčinski: »Cigani«; 19.00 Poročila.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »Novi list« — Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 — Odgovorni urednik: Drago Legiša — Tiska tiskarna Graphart, Trst, ulica Rossetti 14, tel. 772151

Nižje cene petroleja

■ nadaljevanje s 1. strani

prvem času res začel uporabljati ostre tone na naslov izraelske vlade in države, toda ostal je pri besedah in vse skupaj je bila bolj hlomba, da bi zadovoljili Arabce, ki obožujejo govorance in bojevito govorjenje. Na kratko rečeno, poskus, da bi s petrolejem prek pritiska na Zahod premagali Izraelce in jih vrgli vsaj iz Transjordanije, če ne iz vse Palestine, se ni posrečil. In zdaj vidimo, da je konec tudi sanjarije, da bo arabski in ostali nerazviti svet, ki razpolaga s petrolejem, lahko z milijardami dolarjev, ki jih dobi zanj, preskočil vrzeli v svojem gospodarskem in kulturnem razvoju ter prehitel zahodni svet. Pogosto smo brali, da je Kuwait (ali Saudska Arabija) prehitel Združene države po nacionalnem dohodku. Toda to je

Obisk v Rimu

■ nadaljevanje s 1. strani

in zapletov na obmejnem področju, predvsem seveda v Trstu.

Zunanji minister Mojsov je uzal na znanje stališče italijanske vlade in zagotovil, da so omejitveni ukrepi začasni in da bodo veljali najdlje do konca tega leta, pri čemer je zvezna vlada pripravljena proučiti možnost nadaljnega omiljenja omenjenih ukrepov.

Kot je zagotovil odposlanstvu slovenske narodne manjšine v Italiji, ki ga je bil sprejel v Rimu pred začetkom uradnih pogovorov, je jugoslovanski zunanji minister sprožil tudi vprašanje globalne zaščite slovenske narodne skupnosti v Furlaniji - Julijski krajini, pri čemer se je skliceval na določila osimskih sporazumov. Prav gotovo pa drži, da je manjšinska problematika med tem obiskom ostala med tistimi vprašanji, ki so še vedno odprta, saj se je italijanski zunanji minister le omejil na besede, češ da »je zaščita slovenske manjšine politično vprašanje, da je Italija že sprejela nekaj pobud in da bo to vprašanje še dalje pozitivno preučevala«.

Italijanski zunanji minister Colombo s temi besedami dejansko ni prevzel nobene obveze, kar se tiče odobritve globalnega zaščitnega zakona, zlasti pa obveze, da bo ta zadeva čimprej urejena. S stališča slovenske narodne manjšine je to prav gotovo ena šibkih točk obiska Lazarja Mojsova v Rimu in njegovih pogovorov s šefom italijanske diplomacije.

bilo le na papirju. Kuwaitski dolarji so ležali v šejkovi banki, Kuwaitski državljanji pa so še naprej pasli koze.

Zdaj se začena drug problem. Med petrolejskimi državami so tudi take, ki so bile res popolnoma odvisne od črpanja in prodaje petroleja, kot npr. Nigerija, Mehika itd. Kaj bo zdaj z njimi? Mehika je že zdaj zadolžena čez glavo. To zdaj vzbuja skrb za zahodnim finančnikom in v tem je čudnost vse te petrolejske zadeve. Namesto da bi si zahodni svet zdaj, po veliki gospodarski zmagi, zadovoljno mel roke, si dela skrbi za svoje dosedanje »izkoriščevalce«. Od česa bodo živeli? S čim bodo plačevali nujen uvoz živil in industrijskih izdelkov? Seveda je v tem tudi nekaj skrbi za usodo lastnega izvoza, vendar pa se lahko reče, da se v tem kažeta tudi zahodni čut odgovornosti in humanizem, ki sta plod dolgega kulturnega zorenja in vzgoje, izvirajoče iz krščanskega humanizma. Šejkov bi ne brigalo, če bi umirali milijoni ljudi od pomanjkanja. Toda ljudi na Zahodu briga, kaj se bo zdaj dogajalo z množicami v nenadno veliko manj bogatih petrolejskih državah, in si že delajo skrbi nad tem. In mislijo, kako bi jim pomagali. Morda s posojili (ki ne bodo nikoli vrnjena).

Obisk pri papežu

Jugoslovanski zunanji minister Mojsov je med svojim bivanjem v Rimu v soboto, 19. t.m., opravil vljudnostni obisk v Vatikanu, kjer ga je sprejel papež Janez Pavel II. V pogovoru, ki je trajal pol ure, sta se papež in Mojsov dotaknila aktualnih mednarodnih vprašanj, zlasti prizadevanj za ohranitev miru na svetu in za odpravo sedanjih konfliktov. Janez Pavel II. se je še posebej zanimal za bližnji vrh neuvrčenih v New Delhiju. Predmet pogovora so bili tudi odnosi med Cerkvijo in državo. Na posamezna vprašanja, ki jih je omenil sv. oče, je Mojsov odgovoril, da se vsi problemi morejo rešiti le z dialogom in s sodelovanjem. S takim stališčem se strinjata obe strani.

Lazar Mojsov se je v Vatikanu sestal tudi z državnim tajnikom kardinalom Casarolijem in z msgr. Silvestrinijem, ki je dejansko vatikanski zunanji minister. Mojsov je msgr. Silvestrinija povabil na obisk v Beograd, kjer se bodo nadaljevali pogovori o utrjevanju odnosov med sv. stolico in Jugoslavijo.

KD IN KONGRES KPI

Na začetku prihodnjega meseca bo v Milanu vsedržavni kongres komunistične partije Italije. Vodstvo komunistične partije je na kongres povabilo predstavnike vseh strank ustavnega loka. Tiskovni urad krščanske demokracije v Rimu je sporočil, da bodo odposlanstvo krščanskodemokratske stranke na kongresu komunistične partije sestavljali politični tajnik De Mita, strankin predsednik Piccoli, vo-

ditelj krščanskodemokratske poslanske skupine Gerardo Bianco, voditelj senatne skupine De Giuseppe ter člani stranke osrednjega vodstva Mazzotta, Graneli in Tedeschi. Krščanska demokracija se je torej odločila za zelo kvalificirano odposlanstvo, kar kaže zanimanje stranke relativne večine za potek in zaključke vsedržavnega kongresa italijanske komunistične partije.

Obisk obrtnikov iz Slovenije

V teh dneh se je mudila na obisku pri nas delegacija obrtnikov iz Slovenije, ki jo je vodil predsednik Zveze obrtnih združenj Slovenije Stane Špindler.

Predstavniki 17 obrtnih zadrug iz Slovenije so bili gostje Tržaškega tehničnega konzorcija in goriškega Konzorcija Gometal. Njihov obisk se je začel na sedežu Slovenskega deželnega gospodarskega

drugim poudaril misel, da je treba sodelovanje še povečati, še posebej, ker je jasno, da je Slovenija »naše zaledje«. V ta namen, je dodal, bi kazalo izkoristiti vse možnosti, ki jih nudijo videmski in osimski sporazumi.

Delegacija obrtnikov iz Slovenije je po tem uvodnem srečanju imela priložnost, da si je ogledala tovarno telekomunikacijskih naprav Electra v industrijski coni, podjetje FAT na Opčinah, ki proizvaja fotolite, popoldne pa so si na Goriškem ogledali podjetje za izdelovanje ogrodja tekstilnih strojev Čavdek v Sovodnjah in kovinarski obrat Me.Go. v Štandrežu.

ZUPNIJA SVETEGA JERNEJA - OPCINE MEŠANI PEVSKI ZBOR »SVETI JERNEJ«
vabita

ob Prešernovem dnevu, prazniku slovenske kulture, na

»VEČER SLOVENSKE PESMI«

ki bo v nedeljo 27. februarja, ob 17. uri v Finžgarjevem domu.

Sodelujejo:

Otroški pevski zbor »VESELA POMLAD«
— vodi Lucija Čač

Ljuba Berce-Košuta s samospevi ob klavirski spremljavi Tullia Zagheta

Misel ob prazniku: prof Ivan Artač

Moški pevski zbor »TABOR« — vodi Sveto Grgič

Mešani pevski zbor »SV. JERNEJ« — vodi Franc Pohajač

Program bo povezovala NATAŠA SOSIČ-FABJAN.

V A B L J E N I !

združenja. Tu so goste iz Slovenije seznanili z gospodarskim stanjem pri nas. Med drugim so bile omenjene razvojne možnosti, ki se odpirajo v zadnjih letih, predvsem na področju mešanih podjetij. Na srečanju so tudi opozorili na primer gospodarskega sodelovanja podjetij v Gornjem Poadižju z avstrijskimi in nemškimi podjetji. Med svojim posegom pa je Stane Špindler opozoril na dejstvo, da obrtniki v Sloveniji niso zaenkrat pooblaščenji za zunanjetrgovinske posle, kar vsekakor ovira gospodarsko sodelovanje med obrtniki na obeh straneh meje.

V imenu Tržaškega tehničnega konzorcija je poleg Josipa Grudna, ki je pozdravil goste, spregovoril tudi ravnatelj konzorcija Jurij Vodopivec, ki je med

Tomaž Simčič o Stravinskem v DSI

Na zadnjem ponedeljkovem večeru v Društvu slovenskih izobražencev je Tomaž Simčič predaval o liku skladatelja Igorja Stravinskega ob 100-letnici njegovega rojstva. Predavatelj je zelo temeljito in natančno ter dokumentirano podal podobo tega izrednega umetnika našega stoletja, ki je skozi vso svojo ustvarjalno dejavnost vedno presenečal javnost, glasbenike, glasbene kritike, izvajalce in poslušalce. Njegova dela, čeprav so včasih načrtna parodija tega ali drugega glasbenega obdobja, so vedno bila tako samonikla, edinstvena in čeprav so temeljila na preteklosti, tako inovatorska, da nedvomno, po svoji obliki, glasbeni izraznosti, tehniki in novih glasbenih prijemih spadajo v vrh glasbene ustvarjalnosti tega stoletja. Simčič je v svojem predavanju prikazal tudi filozofsko ozadje obdobja, v katerem je ustvarjal Stravinski, glasbeno ustvarjalnost pa je primerjal z literarnim in likovnim umetniškim svetom. V predavanju samem seveda ni mogel manjkati odnos Stravinskega do Debussyja in francoskega glasbenega sveta, kot seveda tudi ne odklonilni odnos do romantizma in nemškega pojmovanja glasbe. Razčlenil je tudi odnos med Schönbergom in Stravinskim, opozoril pa je, da če je skoraj do sedemdesetih let veljala za naprednejšo in inovatorsko Schönber-

Z MARCEM DRAŽJI AVTOBUSI

Konzorcijalno podjetje ACT je na svoji seji v ponedeljek zvečer sklenilo, da bo s 1. marcem stopila v veljavo višja cena za avtobusne prevoze. Vsekakor spada ta povečanje v širšo zasnovano politiko prevoznitva v državi in mora o njej še odločiti deželna uprava, ki pa je v vsakem primeru po zakonu zadolžena, da tudi cene v naši deželi prilagodi novim vsedržavnim odlokom. Če bo deželna uprava sprejela povoljno mnenje ACT o poviški avtobusnih cenikov, bo cena listka stala 400 lir, namesto dosedanjih 300. Podražale se bodo tudi mesečne vozovnice.

S spremembami cenika naj bi pri Konzorcijalnem podjetju za prevoze prišlo tudi do manjših sprememb v prevoznih službah, ki bi verjetno morale pozitivno vplivati na storitve tega podjetja.

gova šola, je danes po mnenju mnogih Stravinski mnogo bolj moderen in je njegov odnos do glasbe odprl veliko večje možnosti ustvarjanja kot skrajno obvezujoča in toga Schönbergova dodekafonija.

Zanimiva in živahna debata pa je osvetlila še nekatere druge podobe Stravinskega. Tako je predavatelj skušal odgovorjati na vprašanja o odnosu, ki ga je skladatelj imel do glasbe in ustvarjalnosti, o odnosu poslušalcev do glasbe in drugih vprašanjih, ki so bile v zvezi s Stravinskim ali nasplošno o pojmovanju in razumevanju glasbene umetnosti.

GLASBENA MATICA - Trst, sezona 82-83

7. abonmajski koncert v ponedeljek, 28. februarja 1983 ob 20.30 v Kulturnem domu v Trstu. Igrali bodo:

ZAGREBŠKI MADRIGALISTI

dirigent Vladimir Kranjčević

Na sporedu: Orlando di Lasso, Ivan Zajc, Stjepan Sulek.

GRADBENA KOMISIJA BREZ SLOVENCEV?

Po dolgih letih stalne prisotnosti slovenskega zastopnika v gradbeni komisiji tržaške občine grozi letos velika nevarnost, da bo slovenski predstavnik iz nje izrinjen. O tem problemu je na zadnji seji razpravljajal izvršni odbor Slovenske skupnosti v Trstu. Doslej je stranko kot edini Slovenec zastopal inž. Milan Sosič. SSK je sedaj predlagala znanega gradbenika z Opčin Miliča, da zastopa slovenske interese v novi gradbeni komisiji, ki se zdaj obnavlja.

Kljub dogovoru na seji načelnikov skupin, da se komisija ne bo izvolila dne 8. februarja, je zadeva kljub temu prišla na dnevni red, v komisijo pa ni bil izvoljen noben slovenski strokovnjak, ker ga ni podprlo zadostno število svetovalcev.

Tržaški občinski svet bo izredno pomembno komisijo dopolnil še z dvema imenom. Izvršni odbor SSK bo zato napel vse sile, da pride do pravične rešitve.

TUDI LETOS TRADICIONALNO DARILO TRŽAŠKE KNJIGARNE

Od 1. do 12. marca
DNEVI KNJIGE

Vse slovenska književnost, strokovni priročniki, plošče, kasete in vse ostale knjige tudi DO 50% POPUSTA.

NE ZAMUDITE TE IZREDNE PRILOŽNOSTI!

Tržaška knjigarna, Trst, Ul. sv. Frančiška 20, tel. 732487

ŠPORT

**ODBOJKARSKO PRVENSTVO
MOŠKE C-2 LIGE —
SKUPINA ZA NAPREDOVANJE**

Goriška Olympia-Terpin se je z visoko zmago nad tržaškim Rozzolo (3:0) uvrstila v skupino za napredovanje v C-I ligo, skupno s tržaškim Inter 1904 in moštvom Vecchia pallavolo-Trieste. V soboto se prične torej drugi del prvenstva, v katerem se bo odločilo, katera ekipa iz omenjene skupine bo napredovala. Ostale tri ekipe, ki se v prvem delu prvenstva igrata z Olympia-Terpin (videmski Rangers, tržaški Rozzolo in Štandreška Juventina), pa so trenutno v skupini za nazadovanje v D-ligo.

S tole uvrstitvijo je goriško moštvo doseglo minimalne cilje, ki si jih je zastavilo v začetku sezone, to je uvrstitev med najboljše. V drugem delu prvenstva pa se bo Olympia-Terpin borila predvsem za to, da zboljša skupinsko igro in doseže pravo homogenost. Mislimo, da bo igra Olympijcev odslej veliko bolj sproščena. Seveda pa se bodo potrudili tudi za dobro uvrstitev v drugi polovici prvenstva, pri čemer jim voščimo obilo uspeha.

I. MOŠKA DIVIZIJA

Arci-Pieris — Olympia 3:1
(15:12, 8:15, 15:8, 15:6)

Olympia: Devetak, Sirk, Jarc, Pola, Batistič, Malič, Terpin Andrej in Simon, Cotič, Špacapan.

Goriška Olympia je žal zaključila letošnje prvenstvo I. moške divizije s porazom proti Pierisu in z neprevisoko uvrstitvijo. Sicer pa je funkcija omenjenega moštva predvsem v tem, da nudi mlajšim možnost, da se izurijo in uigrajo, ter da jim starejši igralci, ki jim gre vse priznanje, posredujejo svoje znanje in trike.

G. R.

—o—

**OTVORITEV SEDEŽA
LJUDSKEGA RADIA IN TEDNIKA
VOCE ISONTINA**

Potem ko je v cerkvi sv. Karla v Gorici nadškof Bommarco opravil sv. mašo v čast zavetnika časnika in tiskarjev, so v bližnjih obnovljenih prostorih goriškega semenišča, 21. 2., otvorili najprej sedež škofijskega tednika La Voce Isontina, zatem pa še sedež Ljudskega radia, ki oddaja tudi v slovenskem jeziku in pri katerem je tudi lepa skupina požrtvovalnih slovenskih sodelavcev. Ob otvoritvi novih prostorov so spregovorili odgovorni pri tedniku in radiu ter nadškof Bommarco; slovesnosti so se udeležili tudi številni predstavniki političnega in družbenega življenja.

Odličen koncert v Verdijevi dvorani v Gorici

Nepozaben je bil koncert Igorja Oistrakha v sredo, 16. februarja, v dvorani Verdi. Umetnik je popolnoma potrdil vsa pričakovanja, ki jih je vzbudilo njegovo slavno ime: pokazala se je jasno vsa obsežnost njegovega igranja. Lahkotno in perfektno je šel v svoji interpretaciji od avtorja do avtorja, od enega do drugega stila, od klasike do moderne, vse odigrano na najvišjem nivoju.

Ze v prvem delu, pri Mozartu in Schubertu, skozi prefinjeno — včasih personalizirano — iskanje zvoka in melodične linije, je popolnoma pritegnil pozornost občinstva. Drugi del je bil še bolj virtuozen in muzikalen. Odobravanje je žel ne le kot velik umetnik, ampak tudi kot osebnost, ki se ji posreči popolnoma osvojiti občinstvo, zaradi umetniškega užitka, ki ga nudi.

Pri tem pa ne smemo pozabiti, da mu je bila spremljevalka in žena Natalija Zertsalova popolnoma enakovredna, bodisi v kompozicijah, v katerih je klavir izstopal kot solist, najpogosteje v prvem delu, bodisi, ko je popolnoma sprejela vlo-

go spremljevalca, ki le še bolj poudari nastop partnerja. Odziv publike je bil popoln, kar je pokazala natrpna dvorana, ki je nagradila prizadevanja organizatorjev, kulturnega društva Lipizer in goriške Hrnilnice. Prisotne so bile vse goriške osebnosti: župan Scarano, predsednik pokrajine Cumpeta, predsednik hranilnice Graziato, odborniki za kulturo Obizzi in Ferletič, deželni odbornik Tripiani, podprefekt Barillari, podpoveljnik vojaškega prezidija Letteri in drugi.

E. L.

—o—

Razpis 13. zamejskega festivala domače glasbe

SKPD »F. B. SEDEJ« in Ansambel »L. HLEDE« pod pokroviteljstvom občinske uprave iz Steverjana in pokrajinske uprave Gorica

RAZPISUJETA

13. Zamejski festival domače glasbe, ki bo v Steverjanu 2. in 3. julija 1983.

Za ansamble veljajo naslednji pogoji:

1. Na festival se lahko prijavijo vsi slovenski zabavni ansambli.
2. Organizator si prevzame stroške za kosilo, večerjo in prenočišče nastopajočih.
3. Komisiji, ki ju bodo sestavljali strokovnjaki in predstavniki občinstva, bosta podelili naslednje nagrade:

1. Nagrada za najboljšo melodijo L. 250.000	in trofej ansambla »L. HLEDE«
2. Nagrada za najboljšo izvedbo	L. 200.000
3. Najboljši zamejski ansambel	L. 120.000
4. Nagrada za najboljše besedilo	L. 80.000
5. Nagrada občinstva	L. 80.000
4. Komisiji bosta tako sestavljeni:
 - a) komisija za ocenjevanje besedil
 - b) komisija za ocenjevanje glasbe.
5. Skladbi, ki ju bodo izvajali ansambli, morata biti izvirni ter prvič izvedeni na festivalu v Steverjanu.
6. Prijave se sprejemajo nakasneje do 30. aprila 1983 na sledeči naslov:

SKPD »F. B. SEDEJ« - Ans. »L. HLEDE«
Trg Svobode 6
34070 STEVERJAN - San Floriano del Collio - Gorizia - ITALIA
7. V prijavi morajo biti navedeni naslednji podatki: Ime, priimek, datum rojstva, sedanje bivališče vodje in članov ansambla. V dvojezičnem vzorcu, ki se prilaga v treh izvodih, pa morajo biti navedeni naslednji podatki: Ime in priimek, kraj rojstva, datum rojstva ter sedanje bivališče vodje in članov ansambla.

Podatki morajo biti točni in čitljivi.
8. Ansambli so dolžni poslati:
 1. notno gradivo v enem izvodu;
 2. tekst besedil;
 3. izpopolnjeno priloženo tiskovino »prijava«;
 4. fotografijo ansambla;
 5. dvojezično tiskovino.
9. Ansambli so dolžni sporočiti organizatorjem vsako spremembo v ansamblu (bivališče, sprememba članov v ansamblu, i.p.).

**NOVI PEDAGOŠKI SVETOVALEC
V KOPRU**

Novi pedagoški svetovalec za italijanske šole na Koprskem in na območju Buj Dario Groppi je obiskal predstavnike Unije Italijanov iz Istre in z Reke v prostorih tega združenja na Reki. Novoimenovanega italijanskega pedagoškega svetovalca sta sprejela predsednik Unije Mario Bonita in tajnik Ezio Giuricin. Prisoten je bil tudi pedagoški svetovalec za italijanske šole v Istri in na Reki Mario Stepčić. Na srečanju so se pogovarjali predvsem o možnostih tesnejšega sodelovanja med Italijo in Jugoslavijo, kar zadeva šole z italijanskim učnim jezikom v Istri in na Reki.

BLIŽNJE PAPEŽEVO POTOVANJE

Papež Janez Pavel II. se pripravlja na obisk v osem držav Srednje Amerike. Obisk bo trajal od 2. do 9. marca in ne predvideva nobenih sprememb z ozirom na prvotni načrt. To so povedali v Vatikanu, kjer so tudi uradno potrdili vest, da je odpotoval v Nikaraguo monsignor Silvestrini, tajnik za javne zadeve Cerkve, to je v bistvu vatikanski zunanji minister. Papežovo potovanje bo že 17. po vrsti in ob njegovem koncu se bo število vseh doslej obiskanih držav po svetu povečalo na 38.

Prva seja ožjega odbora ZSKP

V ponedeljek, 21. februarja se je sestala na prvi seji ožji odbor ZSKP iz Gorice, da bi razpravljala o nekaterih aktualnih vprašanjih; seja sta se udeležila, poleg vseh odbornikov, še predsednik SSO dr. Damjan Paulin in dr. Andrej Bratuž. Po obravnavi nekaterih organizacijskih vprašanj, je odbor podrobneje analiziral predlog za sodelovanje na akademiji v Cankarjevem domu v Ljubljani v okviru prireditve, ki bodo prikazale celotno kultur-

no ustvarjalnost Slovencev v Italiji; manifestacija se bo vršila proti koncu maja letos in bo predstavljala pomemben prikaz našega življenja izven meja matične domovine. ZSKP je sklenila, da sodeluje z ostalimi kulturnimi organizacijami in skupinami pri pripravah na to manifestacijo in bo prisotna v Ljubljani s svojimi skupinami. Nadalje je odbor razpravljal še o nekaterih vprašanjih, ki se tičejo bodočega delovanja ZSKP in njenih članic.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Deveta številka Nove revije

V Ljubljani je izšla pred kratkim 9. številka Nove revije. Revija se začne s ciklusom pesmi Nikota Grafenauerja »Kazalec luči«. Pesmi pa objavlja tudi Denis Poniž, poleg tega pa najdemo v tej številki nekaj pesmi že umrlega mladega pesnika Vladimira Memon, o katerem je napisal krajši esej Poniž.

Dimitrij Rupel je prispeval odlomek iz daljšega pripovednega besedila, verjetno romana, pod naslovom »Maks«. Gre za čudno, a vabljivo, zanimivo in napeto napisano zmes fantastike in modernega družbeno-kritičnega romana z dodatkom svobodno dojete in fantastično obarvane zgodovinske snovi. Pod imenom Maks je mišljen Maks Habsburški, nekdanji graditelj in lastnik Miramara in mehiški cesar. Dogajanje pa se sicer odvija v današnji Sloveniji. Treba je priznati, da se je Ruplu, sodeč po tem odlomku, od-

pred našimi očmi take nove pokrajine slovenske literature, o katerih nismo do nedavnega nič slutili?

Janez Gradišnik pojasnjuje v svojem eseu z naslovom »Manj znana usoda Kocbekovih novel«, kako je dejansko potekala afera okrog Kocbekove novelske zbirke Strah in pogum in da ne drži Vidmarjevo zatrjevanje, da je predhodno, po branju rokopisa, opozoril Kocbeka na politične nevarnosti v zvezi s to njegovo knjigo. Kocbek je rokopis tudi nekoliko popravil, a sa-

mo na prigovarjanje svojih krščansko-socialističnih prijateljev, ki so mu predočili, da je v novelah umetniško precej šibkih in naivnih mest. Nihče pa ni mislil, da bi novele lahko vzbudile kak političen vihar. Janez Gradišnik, ki je imel opraviti z novelami kot urednik Državne založbe Slovenije, ki je knjigo izdala, je obveljal za grešnega kozla in je zaradi tega izgubil službo ter se je od tedaj preživljal kot svoboden prevajavec. Velja zabeležiti, da ga je odpustil iz službe Venceslav Wintler, znan iz stare Jugoslavije kot pisec priložnostnih pesmi na čast Karadžordževićev.

Miroslav Slana-Miros piše o usodi svojega romana »Proletarec«, ki je končal v skladiščnem bunkerju. Nekaj izvodov kroži »ilegalno« po Sloveniji. Zanimiv je pogovor s kiparjem Markotom

dalje na 8. strani ■

Mario Magajna: Trst v črno-belem

Založništvo tržaškega tiska je izdalo obsežno knjigo črno-belih fotografskih reprodukcij znane slovenskega časnikaškega fotografa in kronista Maria Magajne. Knjiga ima naslov »Trst v črno-belem« in podaja — vsaj do neke mere — prerez skozi Magajnov fotoreportersko delo od leta 1945 do leta 1980, to je skozi 35-letno dobo.

Moramo reči, da smo se razveselili te knjige, saj prikazuje vsaj do neke mere obračun bogatega Magajnovega delovanja na fotoreporterskem področju in strnjeno podaja pregled nad vsaj majhnim delom tistega, kar je prispeval k slovenski kulturi in tisku s svojimi vedno aktualnimi in zanimivimi dokumentarnimi fotografijami in kar je raztreseno po mnogih slovenskih listih in revijah ali pa tudi koledarjih in knjigah slovenske manjšine v Italiji. Njegove fotografije pomenijo odlične zgodovinske in kulturne dokumente, saj so za stalno ujele v vidno polje, za oči sedanosti in prihodnosti, marsikaj, kar bi sicer ostalo v zgozlj zapisani tiskani informaciji manj plastično, manj živo in morda tudi razumljivo, pa tudi manj privlačno in pozornost vzbujajoče za prihodnje zgodovinarje. To ne velja samo za velike in na prvi pogled važne zgodovinske dogodke, ampak tudi za

manjše, obrobne, ki se morda prvi hip ne zazdijo pomembni, pa bodo upoštevani kdaj v prihodnje kot posebno važna, pristna dokumentacija, ker ni bila že od vsega začetka zamišljena in načrtovana kot taka.

Magajna ne prikazuje samo političnih dogodkov, ampak tudi razne druge izraze slovenskega in splošnotržaškega življenja, od socialnih, gospodarskih, kulturnih do čisto človeških prizorov s ceste. Zdi pa se nam, da je bila ravno ta zadnja plat Magajnovega fotografskega delovanja nekoliko žrtvovana oziroma zapostavljena pri izbiri fotografskega gradiva, prav tako pa tudi njegova znana sijajna umetniška fotografija in tista, ki prikazuje značilnosti in lepote naših krajev, posebno slovenskih vasi v tržaški okolici. Razumljivo je, da je hotel urednik Marko Kravos poudariti zlasti reportersko in za zgodovino važno politično plat Magajnovih fotografij, vendar je vsem znano, da je Magajna tudi izvrsten fotograf Kraša in njegovih značilnosti, nadalje naše stare kmečke arhitekture, naših folklornih in sploh etnografskih posebnosti. Vsega seveda ni bilo mogoče upoštevati, zato bi bilo dobro, če bi se Ma-

dalje na 7. strani ■

Društvo Slovenskih Izobražencev v Trstu vabi na predavanje zgodovinarja Branka Marušiča na temo

»Nekaj pogledov na politično gibanje primorskih katoličanov do prve svetovne vojne«

v ponedeljek, 28. februarja, ob 20.15 v Peterlinovi dvorani v Trstu, Donizettijeva 3. Vabljeni!

lično posrečilo pomešati vse te elemente v moderen pripovedni tekst.

Spomenka Hribar je objavila prvi del svojega čustveno napisanega, a miselno zanimivega eseja »Še enkrat na pot«, v katerem prikazuje svoja srečanja z ljudmi in svoje slutnje božje bližine v času svojega otroštva. Začuden se sprašujemo, kako to, da so se nenadno odprle

Karantanski panter nasproti grbom in barvam Evrope

OOOO 4 OOOOOOOOOO JOŠKO ŠAVLI OOOO

Srebrna barva predstavlja v heraldiki čistost, pravičnost, enakost (P. Guelfi, Camajani). Iz starozaveznih časov je srebro poznano tudi po svojem čudovitem zvenu (srebrne trobente, srebrne strune). Zvok srebra je božji glas, pa tudi glas vernega in pravičnega ljudstva.



Grif, rdeč na srebrnem ščitu, je star znak Pomorjanec. V srednjem veku je bil simbol dvojne narave Kristusa, božje in človeške, ker ima postavbo leva ter krila in kljun orla.

V starem veku že so srebro čistili v ognju, kar je potem ostalo kot prisposoda očiščenja duše z božjim posegom: »Prav si nas preizkušal, o Gospod, prečistil v ognju, kakor se čisti srebro« (Ps 66, 10). Knjiga izrekov primerja pravični jezik t. j. govornico pravičnih z »izbranim srebrom« (10, 20). In Bog je naročil Mojzesu, naj da izdelati »srebrne trobente« (Num 10, 2), s katerimi naj skliče ljudstvo za odhod, ko se bo vodeči oblak spet dvignil. Srebro je tudi primešano zlitini zvonov.

Iz povedanega izhaja, da barva Karantanije v srebrno-črni sestavi zelo jasno simbolizirajo dvojni politični položaj te dežele: črna, cesarska, spominja na osrednjo oblast cesarja in kralja, katero predstavlja knez oz. vojvoda ter jo sprejme skupaj s fevdom; srebrna, barva pravičnosti, enakosti, govornica ljudstva, božji glas, pa predstavlja tisto oblast, ki jo ljudstvo z ustoličevanjem izroči svojemu knezu.

Takšen je pomen črno-srebrne sestave barv za znake Karantanije v 12. in 13. stol., kot nam izhaja iz takratne heraldične in splošne simbolike, ustrezajoč političnemu značaju dežele. Možnost, da bi bila izbira takšne sestave barv zgolj naključje, se ne zdi verjetna za obdobje, ko je bila govornica simbolov živa bolj kot kdaj koli pozneje.

Podobno je panter med evropskimi grbi edinstven znak. Redki so narodi, ki se lah-



Panter, edino v Karantaniji, črn na srebrnem ščitu. Črna barva je cesarska, srebrna pa glas ljudstva. Plameni iz žrela so sladek vonj, rogovi sončni žarki (razsvetljenje), ptičji kremplji čistost, levja griva in tače moč. V krščanstvu simbol Evangelija in Vstajenja.

Sodobno kmetijstvo

Sajenje sadnega drevja spomladi v mrzlih krajih

Pripravimo si lopato štikarico za kopanje jam, motiko za zasipanje jam in urejanje kolobarja, zalivalko za zalivanje posajenih sadik in posodo za namakanje sadik pred sajenjem, količke z vrstico za določitev sadilnih mest in velikost jame, kole ali armaturo za oporo šibko rastočim drevesom, gosto aluminijasto mrežo z luknjami v velikosti kvadratnega centimetra za obrambo pred voluharji, 50 do 10 kg uležanega hlevskega gnoja na drevo, 2 do 4 kg šote ali komposta na sadiko, 20 dekagramov mitromonkala za drevo, približno kilo in pol mineralnega gnojila, ki vsebuje fosfor in kalij, in še koruznico, papir ali mrežo za zaščito drevesa pred divjadjo, pa tudi odvračalna sredstva, kot so cunitex cervakol in arbopin in sadjarske škarje za obrezovanje dreves.

Na mesto, kjer želimo posaditi drevo, zapičimo kol, nanj privežemo metrsko vrstico in zarišemo okoli kola krog s premerom dveh metrov. To je velikost jame, ki jo mislimo izkopati.

Paziti moramo, da dreves ne sadimo preblizu skupaj, posebno ker se z leti razrastejo in se zasenčujejo, če so vsajena preblizu skupaj.

Kadar sadimo drevo ob steni ali ograji, izkopljemo jamo v obliki pravokotnika, drugače kvadratno, le na slabi zemlji, kjer je treba prerahljati in izboljšati večjo površino, izkopljeno jamo s stranico kvadrata dveh metrov.

Če nameravamo saditi na vrtu več dreves, za katera želimo, da rastejo v vrsti in se med seboj krijejo, si pomagamo s količki in vrstico, ki jo potegnemo v smeri vrst, le-te pa naj zaradi boljše osvetlitve potekajo v smeri sever-jug.

Ob kopanju jam nas količki, ki označujejo vrsto in mesto sajenja motijo, zato jih moramo odstraniti in uporabimo sadilno lato, ki ima v sredini na vsaki strani trikotno zarezo. Srednja zareza je sadilno mesto, količka v drugih zarezah pa sta mejnika jame. Za gosti in dvovrstni nasad si moramo označiti dosti širši pas zemlje.

Sadno drevje lahko sadimo od jeseni do pomladi, ker se s tem izognemo zimskim pozebam, vendar je treba zalivati takoj in med vegetacijo. Temperatura zra-

ka in zemlje ne sme biti pod ničlo. Zelo ugodno je, če sadilno jamo izkopljemo čimprej, jo pustimo mesec dni odprto nato pa 2 do 3 tedne pred sajenjem zasujemo, da se zemlja v jami posede, in tako pripravljena počaka tudi lahko do spomladi.

Z. T.

CENA MLEKA V TRSTU

V Trstu se bo mleko 1. marca podražilo. Litrška kartonska konfekcija bo stala 880 lir, kar pomeni, da se bo mleko podražilo za 90 lir. Pollitrška kartonska konfekcija pa bo stala 460 lir, to je 50 lir več. Tako je sklenil pokrajinski odbor za cene, potem ko je na deželni ravni bil odobren predlog, naj se cena za liter mleka pri proizvodnji določi na 530 lir.

Trgovinska mreža v Trstu

Občinski odbornik Sergio Trauner je na tiskovni konferenci obrazložil predlog o novi trgovinski mreži v Trstu. Ta načrt predvideva preureditev sedanje trgovinske mreže, kot to ustreza novim potrebam in spremenjenim pogojem v urbanističnem in družbeno-ekonomskem pogledu. Celotno mesto bi po tem načrtu bilo razdeljeno na 33 manjših območij, kjer bi se prodajalo blago široke potrošnje. Predvidenih je nadalje deset večjih območij, kjer bi se prodajalo ostalo blago. Izvedenci so ugotovili, da je v Trstu preveč trgovin. To prihaja do izraza predvsem po omejitvenih ukrepih, ki so jih sprejele jugoslovanske oblasti, zaradi česar je v Trstu zelo padel obisk jugoslovanskih kupcev.

Načrt tržaške občinske uprave med drugim predvideva, da za eno leto ne bodo izdali nobenega dovoljenja za odprtje trgovin. Hkrati bodo pospeševali premestitev trgovin iz samega središča

mesta na območja, kjer je premalo trgovin. O novem načrtu za ureditev trgovinske mreže v Trstu bodo razpravljali posamezni rajonski sosveti, nato bo o njem sklepal občinski odbor. Zadnje besede pa bo o načrtu spregovoril občinski svet.

MARIO MAGAJNA: TRST V CRNO-BELEM

■ nadaljevanje s 6. strani
Magajna in založba kdaj odločila tudi za kak album takih Magajnovih fotografij.

Seveda v tej knjigi, ki gotovo ni hotela biti popolna, tudi marsikaj pogrešamo, fotografij, ki se jih prijetno spominjamo iz raznih publikacij, a tudi to je nujen minus vsakega izbora, pa če hoče biti še tako vsestranski in objektiven. Knjiga je grafično lepo opremljena in dela čast založbi, fotografu Magajni pa izkazuje spoštovanje in upoštevanje, ki mu gresta kot enemu najboljših slovenskih fotoreporterjev vseh časov. Uvodni esej v knjigo je napisal urednik Marko Kravos.



Stajerski in avstrijski vojvoda Leopold II. Slavni Babenberg na pečatu iz leta 1214, ki ima prapor s panterjem v dokončni simetrični sestavi: črna-bela-črna, s panterjem na sredini, obrnjenim proti drogu, v skladu s heraldičnimi pravili. Prapor Karantanije, ki ga je že po starem izročilu imela Karantanska krajina — Stajerska, je v tem obdobju doživel v razvoju obliko državne zastave, kakršno si predstavljamo še danes. (A. A. v. Siegenfeld, Das Landeswappen der Steiermark, Gradec 1900, fig. 25).

ko sklicujejo, da je letnica njihovega znaka izpričana tako zgodaj (1160). Tudi karantanske barve so v primeri z onimi drugih narodov posebnost in komaj kateri ima svoj prapor že tako zgodaj (1205).

Kljub tem jasnim znakom pa pa zgodovinske, ki so ga prezele ideologije, nemško-nacionalna, panslovanska, liberalna in marksistična, še vedno vztraja na stereotipih o zaslužnjenu Karantancev s sprejemom krščanstva, o nemškem jarmu celih tisoč let, o »slovanski« krevi, zlasti pa na nenehnem poudarjanju slovenske majhnosti, zamolčevaje vse tisto, kar kaže na popolnoma drugačno stanje. Vse ideološko pisanje zgodovinskega je uravnano na to, da bi bil slovenski človek »odrešen« iz dozdnevne majhnosti, tako da bi se vtopil ali v nemštvo ali v slovanstvo ali pa kar internacionaliziral. Edino to, kar v resnici je, ne bi smel ostati.

Posledice takšnega stanja so seveda usodne. Številni slovenski starši učijo svoje otroke tujega jezika, da bi jih »odrešili« nevrednega slovenstva. In mnogi se naivno sprašujejo, kako je to mogoče? Obenem pa naprej ponavljajo popačeno ideološko zgodbo o slovenski zgodovini in kulturi, kakor jo poznajo iz zastarelih šolskih knjig.

A.V. Siegenfeld, Das Landeswappen der Steiermark, Gradec 1900

O. Neubecker, Heraldry - sources, symbols and meaning (it. prevod, Milan 1980)

D. Forstner, Die Welt der Symbole, Innsbruck 1982
P. Guelfi Camajani, Dizionario Araldico, Milan 1940
Z. Bartsch, Steiermärkisches Wappenbuch 1567, Gradec 1893

F.K. zu Hohenlohe-Waldenburg, Das Heraldische und Decorative Pelzwerk im Mittelalter, Stuttgart 1876

KONEC



Zastava Karantanije, izrisana po današnjih merilih, na osnovi pečata iz leta 1214. Razvojne oblike panterjevih podob so ohranjene na pečatih, grbih in praporjih Stajerske (Karantanske krajine) ter Notranje Avstrije, pravnozgodovinske naslednice Karantanije. Od leta 1246 sicer v novih barvah (bel, oz. srebrn panter na zelenem), vendar po karantanskem političnem izročilu. Ker so bili vladarji Notranje Avstrije, z izvolitvijo Friderika Habsburga za cesarja Friderika III. leta 1440, obenem tudi cesarji, je cesarska simbolika povsem prekrila notranjeavstrijsko (karantansko). Ta je ostala odslej le še deželna, štajerska po izročilu.

O novi številki revije »Jezik in slovstvo«

Na uvodno mesto nove, 4. številke revije Jezik in slovstvo je uvrščen bogve zakaj prevod razprave prof. Adama Supruna z beloruske državne univerze v Minsku pod naslovom »Proučevanje govorne dejavnosti in jezikovnega mehanizma«. Razprava je polna čudnih trditev in simplicizmov, kot npr. da je jezik »proizvod govorne dejavnosti«, da je jezik »delujoč mehanizem«, ali da »je oddajanje sporočila s pomočjo jezika... smiselno samo v primeru, če to sporočilo kdo sprejema« in podobno; tako čvekanje nervira in utruja. Bravec se mora nujno vprašati, kakšen smisel in pomen imajo taki prevodi in taki sestavki, ki so površ še uvr-

takih je bilo le malo, saj velika večina ljudi ne brska po starih revijah — kako zviška, naravnost naduto omalovažujoče je sodil Ivan Cankar o vsej dotedanji slovenski književnosti. Podcenjeval je celo Prešerna. Levstiku je odrekal večjo umetniško izvirnost in videl v njem v glavnem tuje vplive. Stritar se mu je zdel gostobeseden in utrudljiv. Pri Gregorčiču je sprejemal samo prve »Poezije«, pesnikov nadaljni razvoj pa je označeval kot pot, ki je vodila »preko puhlega jecljanja do neznanja slovenske slovnice«. Za Jurčiča ni našel pahlvalne besede. Še najbolj je cenil Janeza Trdino, katerega Bajke in povesti o Gorjancih je naravnost občudoval tako v idejno vsebinskem kot v slogovnem in jezikovnem pogledu, pri tem pa je bil Trdina v resnici pisatelj tretje kategorije. »Vendar Cankar v nekem času sodi o naši celotni prozi pred moderno nenavadno kritično, skoraj odklonilno«, piše Bernik. »Tako v zrelih letih, torej ne brez premisleka in brez kritičnih izkušenj, trdi, da stoji vsa naša pripovedna proza do konca stoletja v znamenju »kamižole in irhastih hlač«. Jurčič, Kersnik in Tavčar so zanj samo »evangelisti kranjskega malomeščanskega liberalizma«, nič drugega«. Aškerca je Cankar v mladosti pretirano hvalil, pozneje pa je imel o njem, predvsem iz razlogov literarne estetike, »skoraj v celoti odklonilno sodbo«, pravi Bernik.

Tržačan Ivan Verž objavljva v tej številki revije Jezik in slovstvo esej »Nekaj izhodišč za analizo poetike rusko-sovjetskega romana dvajsetih let«. Bolj jezikovno-učnega značaja je razprava Milana Dolgana »Oblikovanje naslova in razčlenitve (dispozicije)«. Malo zanimiva je kri-

tična osvetlitev Marka Juvana o pesnitvi »Let časa« nekega Borisa Novaka, tipičnem primeru modernističnega mrcvarjenja jezika in že kar blodnega ekstremizma v iskanju novega, nenavadnega, za lase privlečenega pesniškega izražanja.

Bolj branja vredna je razprava Sonje Horvat »Dileme ob zajetju in obdelavi slovenskega narečnega leksikalnega gradiva«, čeprav se v nekaterih pogledih, kar zadeva gledanje na narečja, ni mogoče z njo strinjati. Omeniti je še poročilo Igorja Gedriha o esejistični knjigi Matjaža Kmecla »Fran Levstik« v zbirki »Znameniti Slovenci«, ki jo izdaja založba Partizanska knjiga.

B. H.

—0—

HABILITACIJSKI IZPITI ZA PROFESORJE

Pred dnevi so se začeli habilitacijski izpiti za profesorje nižjih in višjih srednjih šol. Po več letih se torej skoraj 50 profesorjev, ki so doslej kot poverjeni ali navadni suplenti poučevali na srednjih šolah, udeležuje teh izpitov. Pismene izpite polagajo na liceju »France Prešeren« v Trstu, po vrstnem redu, ki je objavljen na oglasni deski Deželnega šolskega skrbništva. Tako je bil v sredo pismeni izpit iz italijanščine in literarnih predmetov za nižjo srednjo šolo, v četrtek pa naloga iz glasbene vzgoje za višjo in nižjo srednjo šolo in naloga za prirodoslovne predmete na nižji. V naslednjih dneh pa si sledijo še drugi predmeti. Pismeni del izpitov naj bi se končal 5. marca, za enkrat pa ni še dokončno določen datum ustnih izpitov. Predvideva pa se, da bodo verjetno proti koncu šolskega leta.

Fantje izpod Grmade in Dekliški zbor Devin prirejata v sodelovanju z državnim učiteljskim A. M. Slomšek

PREŠERNOVO PROSLAVO

v nedeljo, 27. februarja, ob 17. uri v prostorih devinske osnovne šole.

Vabljeni!

ščeni na prvo mesto, kakor da gre res za kak pomemben plod duha in jezikovne vede. Pri vsem tem pa revija — na kar je treba še enkrat opozoriti — sistematično ali iz malomarnosti zanemarljivo svojo nalogo, da bi obveščala slovenske bralce, predvsem seveda jezikoslovce, vsaj o najvažnejših rezultatih splošnega in posebno zahodnega jezikoslovja, saj so bili doseženi v zadnjih desetletjih in tudi v najnovejšem času npr. v italijanskem, francoskem, nemškem, skandinavskem, angleškem in ameriškem jezikoslovju odlični rezultati in izhajajo tam ogromna jezikovna literatura, o kateri pa ne najdemo v Jeziku in slovstvu najmanjšega poročila, kaj šele kako izčrpnije in kritično poročilo oziroma pregled. Isto velja za slovensko jezikoslovje zunaj Slovenije.

Mnogo boljša in zanimivejša kot spis, ki je prišel na prvo mesto, je razprava Franceta Bernika s Slovenske akademije znanosti in umetnosti »Cankarjevo vrednotenje Aškerca«. Bernik nam odkriva — kdor tega še ni vedel, a

DEVETA ŠTEVILKA NOVE REVIE

■ nadaljevanje s 6. strani

Pogačnikom iz Šempasa o usodi mladinske umetniške komune, ki jo je ustanovil, a se ni preveč obnesla, ker se je odtujila življenju okrog sebe. Zdaj sta se z ženo sama bolj organsko in živo vključila v življenje okrog sebe.

Pretrajljiv je zadnji intervju neke angleške časnikarke z Nadeždo Mandelštam, ženo pisatelja Mandelštama, tri leta pred njeno smrtjo. Zanimiv je tudi esej Hansa Magnusa Enzensbergerja »Najvišja stopnja nerazvitosti« — hipoteza o realno obstoječem socializmu. Omeniti je tudi prvi del razprave Gregorja Tomca »Družbena enakost in neenakost v Jugoslaviji«. Razprava se bo končala v prihodnji številki. Poleg tega pa prinaša 9. številka Nove revije še marsikaj drugega, po večini krajše spise, a vsak je po svoje aktualen in vabljen za bralca.

Al' prav se piše...?

Skrb za pravilno pisanje je pri Slovencih že od prejšnjega stoletja znamenje prebujajočega se narodovega življenja, četudi je svoj čas vodila do znanih črkarskih pravad. Mnoge stvari v pravopisu pa vse do danes niso bile razčiščene in utemeljene. In tako nam pravopis, ki utemeljuje knjižni jezik, v mnogih primerih narekuje napačne rabe, kakor pa bi jih terjala sama izvirnost jezika.

S tega stališča je treba oceniti tudi iskanje prave rešitve v pisanju imena Zila, kakor ga v zadnjem času zasledimo v pismih bralcev, objavljenih v slovenskem tisku v Celovcu. Nedvomno je, da se pravilno piše Zila in ne »Zilja«, kakor terja Slovenski pravopis. Ta pomanjkljivost v pravopisu pač ni edina. Vprašanje pa je seveda mnogo širše, kot ga kaže primer Zile. Postavlja namreč pod vprašaj vse tiste prisiljene -lj, ki so jih pred kakimi sto leti vsilili v slovensko pisanje časopisarji, zagledani v ideologije panslovanstva. Mislili so, da z uvajanjem -lj in -nj preidemo postopno spet do tistih izvirnih »slovenskih« oblik, ki smo jih Slovenci nekoč pač morali imeti. Izvirnosti in samostojnosti slovensčine pa se sploh niso zavedali. In od tedaj lj-ljamo in nj-njamo povsod. Iz Lublane je nastala »Ljubljana«, kar naj bi se slišalo »mehko« t.j. »slovensko«, češ da smo Slovenci čustveni ljudje.

Bolj ali manj smo se teh omehčav navadili. Ostajajo pa primeri, ki grobo posegajo v jezikovni zven, kakor že omenjena »Zilja«. Toda isti pravopis, ki zavrača izvirno rabo v prid neke

»knjižne« slovensčine, predpisuje v določenih primerih izvirne oblike, npr. Beltinci — (rodilnik) Beltinec, ker se je bil nekdo od sestavljalcev zavedel nedoslednosti in vnesel vanj izvirno obliko. Drugače se to ni zgodilo; tudi iz bojazni, da slovenski jezik ne bi razpadel na narečja. Ta bojazen bi bila seveda na mestu, če bi temeljila na slovenskih izhodiščih, ne pa na panslovenskih, ki so za razčiščenje slovenskih jezikovnih vprašanj povsem neustrezna. Slovenski knjižni jezik se je s tem oddaljil od pristnega ljudskega, postal dokaj umetna tvorba in zato za široke slovenske sloje malo sprejemljiv, saj je celo med izobraženstvom prav malo takšnih, ki ga obvladajo tudi v pisanju.

Primerno bi bilo zato, da se postopoma začne uvajati več izvirnih domačih oblik, zlasti pa še besedišča. Kakor smo npr. bolj ali manj sprejeli, da je izvirna oblika pridevnika »čedajski« in ne čedadski. In podobno. Knjižni jezik bi se moral oblikovati iz bogastva krajevskih kultur in govorov, ne pa jih hromiti z nekimi prepovedmi in nezaželenostmi, ki sploh niso stvarno utemeljene, temveč osnovana najpogosteje le na občutkih sestavljalcev. Češ, to zveni bolj, to pa manj lepo!

Mnogi se čutijo gotove v ponavljanju tistega, kar so že drugi pred njimi ponavljali. Tudi zato, ker takšno stališče ne terja nikakega miselnega napora, kakor ga iskanje pravih izvirnih oblik in besed. Če se v njižni jezik in govor s tako lahkoto vnašajo nesmiselne in grde tujke, zakaj bi se ne tudi izvirnejše oblike?